

Stare, nyanländ på tinande mark i mars. © Tomas Lundquist

Den sjungande staren vid en holk på gårdstomten är en bild av den nordiska idyllen. Staren hör tyvärr till de många av jordbrukslandskapets fågelarter som minskat i antal. De senaste tre decennierna har antalet starar halverats i Sverige. Nedläggning av jordbruk i skogsbygder och en ökad koncentration av betesdjur till allt färre och större gårdar har bidragit till sämre förutsättningar för staren.

Säkra boplatser

Staren är starkt beroende av håligheter för sin häckning. Tidigare var ihåliga träd och andra håligheter vanliga boplatser. Numera är holkar viktiga. Det är nödvändigt med insektsrika jordbruksmarker inom räckhåll. Om tillgången och kvalitén på födan i boplatsens närområde blir för låg leder detta till sämre häckningsframgång.

Staren behöver:

Föda

Staren söker merparten av sin föda på marken och är beroende av betesdrift. Betesdjuren ökar födotillgången dels p.g.a. att vegetationen hålls kort samtidigt som deras spillning attraherar allehanda småkryp. Viktig föda är gräsätande fjärilslarver, harkrankslarver, dagmaskar, skalbaggar och spindlar.

Gles, kort vegetation

Kort eller gles vegetation ökar tillgängligheten på födan. Ett problem idag är att våra slätter- och betesvallar är så snabbväxande att stararna har svårt att ta sig fram i det höga gräset när de födosöker.

Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober
	Återvänder till sina häckningsområden i södra Sverige.		Häckningsperiod i södra Sverige.		Flockbildning av ungfåglar. Bortflyttningen inleds.		Majoriteten av stararna flyttar söderut.	

Kort vegetation ökar tillgången på marklevande insekter. © P-G Bentz

HOT:

Staren försvinner i områden där betesdriften upphör och där den ökade höjden på vegetationen gör att födotillgången minskar.

De största hoten är:

- Färre betande djur.
- Omställning till mer gödslade och sprutade vallar, höstsådder, tätbevuxna trädor samt trädplantering eller ohävd på tidigare betesmark.
- Effektivare bekämpning av skadeinsekter med kemiska medel.
- Brist på boplatser i områden med fortsatt god födotillgång.

ÅTGÄRDER:

Staren gynnas av ökad kreatursdrift utomhus och slätter som bidrar till att skapa miljöer med kort eller gles vegetation.

Boplatser:

- Sätt gärna upp starholkar i områden med betesmarker där betingelserna för häckande starar är god.
- Spara gamla lövträd, fr.a. aspar, i betesmarker, på åkerholmar och i skogsbyn. Hackspettar gör ofta bohål i aspar som senare blir lediga för t.ex. starar.

Föda:

- Sträva efter att hålla grässvålen kort genom att bibehålla beteshävd med lång betesperiod.
- Reducera jordbearbetning, vilket ger ökad mängd marklevande insekter och maskar.
- Skapa miljöer med kort eller ingen vegetation kring våtmarker och diken för att öka födotillgången.
- Öka andelen vårsådda grödor som ger bättre tillgång på föda.
- Lagg stukor på fält nära staren boplatser om lagstiftningen tillåter det (se broschyr "Gödsel och miljö", sidor 42–43, SJV).
- Betesplanera för att minska användning av avmaskningsmedel.

